

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și insertiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid. Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiuri 30 fil.
rândul cu litere garmondi.

„Moldova”.

(b.) Convingere și un tel precizat, fără șovăire, fără nebuloase construcții de fraze diplomatice, în fine un ziar românesc din regat cum nildoriam și noi, Români de aici, și cum abia de câteva luni ne vine și nouă, nu prin contrabandă, ci deschis și cenzurat, fără nici o bănuială de subvenție interesată.

Acesta este ziarul «Moldova» de sub conducerea lui P. P. Carp, unul dintre cei mai vechi și mai de renume mondial diplomat român, care a remas singur cu vederile sale politice în primul consiliu de coroană al României, ținut după isbucnirea răsboiului, acum aproape un an, dar care a remas neclintit cu aceleași convingeri, iar reala situație de azi confirmă întru toate prevederile ilustrului bărbat de stat român. Când cetești «Moldova» ai sentimentul siguranței în premise și concluzii politice, cum să găsești în foile din țara românească, cari mai toate sunt ziare de partid, mai niciodată, mai ales acum, organe, cari se exprime o convingere a conducătorilor statului român, o convingere sigură și orientabilă și pentru noi, cele patru milioane de aici, frațiunea occidentală a marelui neam românesc. Căci, precum e cert, că soarta noastră, a așa zișilor ardeleni, sub cari Români din regat înțelege toată suflarea românească din țara ungurească, găsește și a găsit întotdeauna un interes deosebit la frații noștri de peste Carpați, așa și noi, Români ungueni, am urmărit interesele mari politice ale statului neuternat român cu aceeași dragoste frânească. La 1859 am serbat în inimile noastre unirea principatelor române și noi, cu frații noștri și cu marele lor principe român Ioan Cuza I-iul, cu aceeași bucurie, ce ne-a unit și pe noi în cugetul și în simțirea, că interesele României sunt și interesele noastre românești, ale celor alături Români din alte țări. La 1866 altă veselie a Românilor din țară ni-a saltat și inimile noastre de entuziasm, prin alegerea domnitorului Carol, augusta odraslă a Hohenzollerilor. Dar ce se mai zicem de strălucita epocă dela 1877/78, care a înconjurat cu coroana de oțel pe augustul prim Rege al României, asigurându-se definitiv ei neuternare. Dela acest dat, dela care poate incidental să a început și pentru noi cei de aici un lung șir de suferințe nemeritate, am avut ferma nădejde necontentă, că viitorul României ne va ușura și soarta noastră viitoare. Înteleapta guvernare a marelui Rege Carol I-iul și neîntrecuta lui prudență politică de fapt a avut și o influență asupra stării noastre politice din regatul ungar.

Hohenzollernii, deși dinastie străină pentru Români din regatul fondat de unul din cei mai ilustri reprezentanți ai acestei mari case domnițoare din Europa, au apărat mica țară întocmai așa, ca și Habsburgii în toate timpurile națiunea maghiară de norii

grei, cari pe firmamentul politic s'au îngămadit neîntrerupt de vre-o câteva decenii încoace, ca să se deslătuiască într'un visor puternic asupra noastră, la 4 August 1914. Atunci Regele Carol a conchierat primul consiliu de coroană, în care s'a hotărât neutralitatea României, cu toate voturile față de unul singur, care era al lui Petre P. Carp.

Dl Petre P. Carp a vorbit din convingere când a cerut imediata intrare în acțiune a României împotriva Rusiei, alături de noi, de monarhia austro-ungară și a Germaniei. Si această convingere și-o susține cu fervență până astăzi, aproape după un an de înfricoșat răsboiu.

Noi credem, că și marele defunct, Regele Carol, a avut aceeași convingere dela început, însă un Hohenzollern, ca și un Habsburg, nu precipitează nimic înainte de ce evenimentele nu determină impetuos la hotărârea pentru o acțiune. Ne vom aduce aminte, că la 1908, când cu anexarea Bosniei și a Herțegovinei, turbulenta provocare sârbească nu l-a putut determina nici pe augustul nostru Monarh la o acțiune, cu toată insistența factorilor consiliatori ai Maiestății Sale. Timpul nu sosise, deși armatele noastre erau pregătite.. Au trecut șase ani, și atunci abia preînțelegul Monarh al nostru și-a dat învoirea la înăperearea faptei. Sosise momentul!.

Căci iată ce le-a spus Regele Carol, celor ce la 4 August îi cereau, ca România se între imediat în acțiune: «Să nu uitați un lucru, domnii mei, pentru orice răsboiu, care duce la dezastru pe un popor, este făcut responsabil singur Domnitorul lui, iar Domnitorul numai atunci își va putea încununa fruntea cu lauri, când va fi în stare a conduce poporul său la sigură isbândă».

Si tot așa își va fi gândit și prebunul nostru Monarh, acum șase-șapte ani, când a amânat răsboiul pentru învingerea sigură a armelor noastre, care astăzi este peste ori ce discuție.

De aceea astăzi și România, sub conducerea actualului ei Suveran, moștenitorul vrednic, nu numai al tronului marelui Carol, ci și al mărețului lui testament politic, și bine cumpănitul lui guvern poate și este în stare să se alăture vederilor marelui bărbat de stat Petre P. Carp, care cere cu insistență recucerirea Basarabiei pe seama României.

O fluctuare nu mai poate dăini mult, căci și marele Carol a lăsat cu limbă de moarte dorința: «că vrea să lase Românilor o Românie mărăță» după sine. Năpraznică moarte nu i-a mai îngăduit sorocirea acestei dorințe, care n'a putut fi alta, decât reîntregirea Moldovei de pe vremurile lui Ștefan cel mare, pe care marele defunct, cum să știe, l-a venerat și admirat mai mult dintre toți domnii Românilor din trecut.

Ferdinand I-iul este încă neînconjurat. Deie Dumnezeu, ca toți Români de pretutindeni se putem asista

la înconoronarea Maiestății Sale în Chișinău, cu coroana de oțel a Regelui Carol, în care să strălucesc pentru veci diamanțul Basarabiei, răpit mișește, și fără de care cu greu se va inaugura o nouă epocă de strălucire a glorioasei României.

Nu numai simpatiile, ci și concursul nostru victorios îi este asigurat. Iar frații noștri din Basarabia așteaptă muți acest moment, când vor putea vorbi iar liber, cu noi, cu ostașii din armata austro-ungară, și cu cei din armata română, cari împreună le vom da iar graiul înăbușit de despotismul muscălesc. Convingerile lui Carp sunt și ale noastre, și ele sunt cu atât mai mult și ale bieților basarabeni, cari azi încă nu pot vorbi, ci pe cari trebuie să-i deștepte cât mai curând morțierele austro-ungare și obuzierele armatei românești, redându-le graiul lor moldovenesc și readucându-i din iobagia muscălească la libertatea și prosperitatea lor națională românească. Atunci va fi Moldova iar aceea, pe care o reclamă cu atâtă dragoste de neam «Moldova» celui mai mare moldovean, boierul Petre P. Carp.

Napoleon și religiunea.

De Dr. Gh. Comșa.

Cursul vertiginos al vremilor prin cari trecem a adus la suprafață amintirea tocmai centenară a coaliției europene, îndreptată acum o sută de ani împotriva celui ce voia să zădărnică visul unei împărații sacerdotale, plăsmuit de Petru cel Mare.

Din acest prilej și în ziaristica română s'au reținut constatări asupra marelui Napoleon și s'a spus chiar, că Germanii sunt moștenitori ai lui Napoleon în ce privește credeul lui politic.

Oricum ar sta lucrul, mai presus de îndoială ne prezintă istoria pe Napoleon ca pe un om mare; și istoria poporului francez, după revoluția descrisă cu măiestrie de cugetătorul Carlyle, e legată prin momente neperitoare cătă-vara vreme de numele lui, după maxima aceluiă cugetător, că istoria popoarelor e însă istoria oamenilor mari.

E potrivit deci să se stăruie și asupra ideilor și părerilor ce le-a avut Napoleon cu privire la religiune, în deosebi, că lumea de azi în genere a dat uitării partea cea mai aleasă a ființei omenești și se cugetă numai la eventualitățile ce se țes despre rezultatul răsboiului, rămânând la o parte chestia religioasă.

Punctul de mâncare în cumpănia acestei teze, adecață a atitudinei lui Napoleon față de religiune, îl formează întrebarea: crezut-a Napoleon în existența lui Dumnezeu? Istoria ne răspunde afirmativ, fiindcă în notișele rămase de el s'a aflat însemnate următoarele: «De aceea crede omul în Dumnezeu, pentru că totul dovedește aceasta în jurul lui și pentru că savanții mari, ca Newton și Leibnitz, încă au

crezut într'insul.... Niciodată n'am avut îndoială față de Dumnezeu!»

Insuș a spus următoarele cuvinte cu graiu viu: «Eu nu sunt de credință lui Grigorie al VII-lea, sau a lui Benedict al XIV-lea, ci de credință lui Isus Cristos: Cezarul ce e al Cezarului, iar eu în înțelesul evangeliu dău lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Dumnezeu mi-a dat Coroana; în mâna mea se află arma lumească și eu o voi ști conduce».

Iată dără, că dela Dumnezeu își derivă Napoleon puterea împăratescă, luând ca bază chiar vorbele Măntuitorului dela Luca c. 20 v. 25, private la scena cu banul de dajde.

Dacă comparăm aceste enunțamente, — unul scris, altul verbal, — ale lui Napoleon, vedem ceva izbitor în concepția lui despre Dumnezeu, căci într'un loc razimă existența lui Dumnezeu de credință savanților, iar în celalalt loc pune punctul originar pe evangelie și acceptându-i teza despre originea puterii lumesti, se face primitor și al doctrinei despre existența lui Dumnezeu. Si totuși concepția aceasta își perde caracterul izbitor, când ne cugetăm, că el primind evangelia ca bază, nu mai are lipsă a se provoca la Newton, Leibnitz, și la alții savanți spre a justifica existența lui Dumnezeu. Dacă totuș se provoacă la ei, o face mai mult pentru a se folosi de un argument rațional întru adeverirea credinței sale, și sub acest raport am putea și noi folosi acest argument față de necredinții tuturor zilelor, dar mai ales acum, cu un supliment intercalând între savanți și numele lui Napoleon, și zicând, că de aceea credem în Dumnezeu fiindcă și savanții mari, ca Newton, Leibnitz, Napoleon, încă au crezut. E nerăsturnabil acest argument mai ales și din motivul, că chiar și Napoleon crede în existența lui Dumnezeu, acel Napoleon, despre care lumea era dedată a crede, că a fost un ateu! De sigur scade în față acastei păreri aserționarea eronată, că ar exista atei în accepția riguroasă a cuvântului.

Acest pretins ateu s'a și mărturisit la sfârșitul vieții sale, pe insula Sfânta Elena. Cu două zile înainte de apropierea morții a spus preotului mărturisitor: «M'am născut catolic, corăspund datorinței ce mi s'a impus; primesc liniștirea, ce mi-o oferă religiunea». Tot pe insula Sf. Elena a făcut cunoștința unei fetițe, căreia i-a fost învățător în ale religiunii, evalvie și în frica lui Dumnezeu, și când și-a simțit apropierea sfârșitului, a încredințat instrucția fetiței preotului, care l-a mărturisit.

Sub raportul constatărilor făcute aici asupra lui Napoleon s'ar putea însă crede, că a fost cel mai evalvios creștin, împlinind, — după cum puțini alții, — faptul de a fi murit în pietate. Nu judecăm din acest punct de vedere pe acest politician mare, dar suntem totuși necesitați a mărturisi, că sub raportul religiunii el nu a murit în pietate și astfel nu a îndeplinit

cuvintele lui Vasile cel Mare, conform cătora cea mai înaltă știință este aceea «de a muri în pietate». Chiar un învățat francez spune că «această știință nu poate fi accesibilă, decât celor ce au învățat a trăi cu pietate pe pământ; numai dupăce a priceput cineva misterul vieții, poate pricepe misterul morții!»¹

Când zicem, că Napoleon n'a avut pietate adevarată, voim să spunem, că el privea biserica drept mijloc al scapurilor sale de mărire. Mărturisește însuș în însemnările sale: «Când am luat în mâinile mele guvernarea statului, am fost convins de însemnatatea religiunii, am luat decizunea de-a restabili religiunea. Pe ruine aş fi putut tot aşa de bine să ridic religia protestantă, ba până la o vreme, am fost decis să fac acest lucru. Ce-aș fi câștigat? Două partide contrare, egal de tari, cu continue lupte religionare. Am aflat, că mai ușor îmi voi ajunge scopul prin concursul dat catolicismului». Vedem, că fără îndoială Napoleon nu avea credință tare pentru nici o confesiune, ba putem emite părere, că oricât de mult ar fi adâncit el doctrina protestantismului și să fi fost aderent căt de fervent și de convins al aceluia, el tot catolicismului i-ar fi creat situație favorabilă, fiindcă numai prin catolicism și-a văzut posibilitatea realizării scapurilor urmărite. Găsim însă și în sprințirea bisericii catolice un argument pentru credința lui în puterea religiunii, căci el a fost acela, care nu s'a împăcat cu Dumnezeirea rațiunii, instituită de Conventul francez, emanată a spiritului revoluționar. A detronat acea Dumnezeire și a înființat biserica liberă în stat liber. Dar se facea evident, cu toate acestea, că și-a asumat sarcina aranjării chestiei religionare numai și numai pentru scopul său individual.

Pius al VII-lea l-a pus sub interdict în 1809, dupăce a ocupat Roma, dar Napoleon a răspuns prin aceea, că a trimis pe sfântul părinte la închisoare. E adevărat, că la încoronarea de împărat a chiemat și pe papa la Paris, dar i-a luat coroana din mâna și și-a pus-o el însuș pe cap. Papa ar fi dorit ca în Roma să fie încoronat și cu mâna proprie, pen-trucă așa a fost încoronat și Carol cel Mare.

Napoleon nu putea vedea cu ochi buni puterea lumească a papilor. Unei deputați din Roma la 1809 i-a spus următoarele: «Isus Cristos n'a aflat necesar să creieze putere lumească pe seama Sfântului Petru. Papa e numai

¹ «Viața repausaților noștri și viața noastră după moarte», trad. București, 1899, pag. 12.

cap spiritual al bisericii, eu sunt împăratul ei. Eu dau cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu, împăratului cele ale împăratului».

A voit să-și acapareze și biserica cu totul spre scopurile sale, chiar și pe episcopi voia să-i denumească el. În anul 1812, dupăce preotimea la ordinul lui n'a voit să se roage pentru el, a dojenit pentru aceasta pe un vicar apostolic, spunându-i, că pe episcopi nu papa îi denumește, neavând drept și prin urmare și el ca vicar trebue să se supună poruncilor celui dela care îi vine denumirea, așa că împăratului. E conform cu adevărul, că a luat scutul religiunii și pentru scopuri mai obștești, dar asumându-și dreptul menționat asupra episcopilor, deveni apărător al ideilor galicaniste, pentru cari avea deosebită dragoste. Se pare, că numai așa își putea urmări scapurile. În privința aceasta nu se deosebea mult de împăratul Iosif al II-lea, care a determinat chiar și numărul luminilor în biserici, vedea în biserică numai un instrument al statului, și considera pe episcopi drept funcționari, slujbași ai statului. Numai că Napoleon identifica aproape total interesele sale cu ale statului, și când își lăua refugiu la religiune se vedea aproape numai pe sine. Înainte de nașterea fiului său a demandat preotului să se roage pentru a se naște cu noroc. În biserică n'a lovit brusc, după cum și istoria are dovezi, dar că totuș a fost în oarecare măsură în contra bisericii, este a se înțelege așa, că era contra capului bisericii romano-catolice, a papei, de care își vedea lovindu-se imperiul său. Numai așa se explică ieșirile sale contra papismului, cu deosebire când a fost anatemizat: «Dumnezeu ridică tronurile; nu eu m'am ridicat, Dumnezeu m'a suiat pe tron și voi preotii voi să Vă împotrivi? Nu papei, ci numai lui Dumnezeu și lui Isus Cristos sunt eu responsabil. Doar nu veți crede, că sunt creat, ca să sărut sandalele papei. Dovediți-mi, că Isus Cristos a instituit de vicar al său și de urmaș al Sfântului Petru pe papa, și că are papa dreptul de a pune sub anatemă pe un principie! Dacă veți fi cetățeni buni, vă voi oblađui, dacă nu, vă voi împrișta în toată lumea, ca pe jidovi».

S'ar mai putea ilustra și cu alte dovezi atitudinea lui Napoleon față de religiune. Dar și acestea, — dintre cari unele le am notate dintr'un articolăș apărut în «Pesti Hirlap» din 21 Dec. 1913 pag. 37, — arată în deajuns, că pe lângă toate scăderile, Napoleon a fost totuș om religios. Căci nici azi nu e scutită biserica de ten-

dințe agresive, ... pontificele romani și acum la o sută de ani stă cu terenul mișcat sub picioare, scaunul papal e supărat, că statul italian a recrutat unii membri ai gardei papale, iar Franța și Italia nu mai face deosebire între combatanți clerici și laici. Sfântul Vasile cel Mare, arhiepiscopul Chesariei-Capadochiei în veacul al IV-lea, ca cel mai învățat și mai religios bărbat al timpului său, între alte dispozitii canonice a lăsat în canonul al 13-lea una, ce se potrivește la zilele noastre de răsboiu: «Ceice au făcut ucideri în răsboiu, cu porunca mai marei tării, nu se osândesc cu ucigașii; însă sfătuiesc, că este bine, un timp oarecare de trei ani să nu se apropie de sfintele taine». Sinodul al VI-lea ecumenic a primit și întărit de drepte toate canoanele lui Vasile cel Mare și așa și pe cel menționat. Ce ar fi cu acel canon, când ar fi vorbă ca el să se respecteze cu sfîntenie? De laici nu poate fi vorbă, că ei mai curând trebuie scuzați; dar ce ar fi de preot? Ei n'ar mai putea administra tainele trei ani, dacă ar ucide în răsboiu. Si totuși azi unele state trec peste aceste așezăminti ale bisericii. Să sperăm, că răsboiu va delucida multe preoccupații ale sufletului omenesc.

Nota monarhiei noastre. Ministrul nostru de externe, baronul Burian, a trimis nota diplomatică guvernului din statele unite americane, în care spune, că nu corespunde regulilor neutralitatea pe care o observă America în actualul răsboiu mondial, căci pe când puterile din împătrita înțelegere primesc muniții și de toate din America, puterile centrale sunt eschise cu totul din piața americană. America e somată deci, se sistizează esportul de muniții pe seama antantei, ori apoi să-l permită și pe seama puterilor centrale.

Un avertisment. A făcut sensație mare un articol apărut în ziarul «Frankfurter Zeitung», după toate semnale inspirat de guvernul german, în care articol se cuprinde un serios avertisment al Germaniei, adresat României, ca să se pronunțe pe care parte se pune, pe a antantei, ori a puterilor centrale, cerând totodată dela guvernul român, se permite să trecrea de muniții prin țară, trimise din Germania pe seama Turciei. Se crede, că a mers și o nota diplomatică de acest înțăles dela Berlin la București.

Cartea roșie. Ministrul de externe al monarhiei noastre a tipărit o nouă Cartea roșie, în care a publicat actele diplomatice din 20 Iunie 1914 până în 23 Mai 1915 privitoare la

raporturile dintre Austro-Ungaria și Italia. Această Carte roșie, care conține 205 acte și un supliment, este răspuns la Cartea verde a Italiei. Din documentele publicate acum se înverderează trița guvernului italian de Anglia și teama regelui de revoluția popularui, care nu se mulțumește cu ocuparea Triestului, ci voiește să deslege chestiunea Triestului cu orce preț. Curtea regală s'a hotărât pentru răsboi, ca să scape de revoluție în țară. Cartea roșie cuprinde și alte descoperiri interesante, asupra căror vom reveni.

Costașul de fier în Sibiul.

Primim următorul comunicat:

Pentru baterea cuelor în statuia ostașului de fier al Sibiului s'au luat măsurile următoare:

Vânzarea cuelor, a căror batere se începe imediat după inaugurarea festivă a monumentului, se face cu ziua de 19 Iulie 1915 în Biroul de informații din Piața mare nr. 14, între orele 8—12 înainte de amiază și 2—4 d. a. In Dumineci și în sărbători numai înainte de amiază.

Se vinde exclusiv cuiul normal de fier cu cap lat de 1 centimetru patrat, și costă 1 coroană; pentru subofițeri și soldați 30 fileri.

Se dă gratuit 1 cui pentru pavăză, — al cărui cap are un diametru de 27 milimetri, — dacă se cumpără cel puțin zece cuie normale.

Ear dacă se cumpără cel puțin 30 cuie normale, se dă gratuit 1 cui pentru încadrarea pavezei, cuiul acesta are cap lat de 4 centimetri patrați, în sfârșit când se cumpără cel puțin 50 cuie normale, se dă pe deasupra o bucată de 24 centimetri patrați pentru cingătoarea sabie.

Fiecare cumpărător primește: 1. O ţoală comemorativă ca document că a participat la opera de binefacere; 2. Un cupon despre numărul cuelor cumpărate, — cuponul servește proprietarului, ca el însuși, sau prin organele încredințate, să facă baterea cuelor în timpul care-i convine și sub îngrijirea celor însărcinați în acest scop.

„Prefacerea în fier“ a statuie ostașului urmărește, cum se știe, ținta principală de a întemeia un fond corespunzător pe seama invalizilor răsboiului în deosebi lipsiți.

Mai urmărește ținta: de a senzibiliza, pentru toate generațiile viitoare, sentimentul de jertfă al contemporanilor, și în sfârșit: a păstra pe seama urmășilor numele acestor persoane, familiilor, reuniunii, institute șic., care au trăit, au lucrat și în special au contribuit la în-

sătul de zi'e, și alt ceva este a te sfârși în patul durerilor, dupăce cu ani înainte și ai pierdut partea covârșitoare a desoi-niciilor tale.

Un amic al meu, un doctor, auzise despre un bătrân fumător, care atinsese vîrstă de o sută ani. S'a dus să-l vadă. S'a găsit o ființă subredă, pipernică, prăpădită, oarbă și surdă, o veritabilă sfârmatură de om, care nu putea face nici un pas, și care, dacă era ridicat din pat și adus lângă căptuș, ședea nesimțitor cu luleaua în gură. Nimic nu-i pricinuia bucurie și de nimic nu era bun, decât să pună la probă răbdarea îngrijitorului său. Așa a trăit de 40 de ani. Este oare traiul acesta viață?

Nu. Avem datoria să ne ferim, că putem, de asemenea bătrânețe. Predicatorul Himes, în etate de 90 ani, vorbea vîgoros de pe amvon; Gladstone, încărcat de 80 ani, era cel mai de seamă bărbat politic al Angliei; Stradivarius construia excelente violine la vîrstă lui dintr-o 90 de ani; căpitânul Diamond în San Francisco era de 114 ani, când ținea tinerilor lectii de gimnastică. Aceasta e viață cu înțeles, care nu se reduce la manifestările de prisori, ci este un izvor de bucurie și mândrie pentru o imprejurime întreagă.

Experiența bătrânelui pătit are preț nespus. Cuvântul lui se bucură de trecere și greutate; sfaturile și indemnurile să-e sănt ascultate; măngăerea sa incurajează, admonierile sale sănt binefăcătoare. Evident, că avem mare trebuință de bătrâni,

— și ne bucurăm, să-i vedem și să-i auzin; ear dănușii să poarte de grija, să ne fie păstrați că mai lungă vîne și să ne facă părtăși de tot ce au învățat și au experiat.

* Cat ar trebui să trăim? Care este hotarul extrem al vieții omenești?

In comparație cu viața animalelor ne-cuvântătoare (care, dupăc ajung la deplină dezvoltare, mai trăesc de patru ori pe atât) omul ar trebui să viețuiască 100—125 de ani.

Nu tocmai de mult s'a constatat, că micul regat al Bulgariei numără trei mii de persoane, care aveau etate de căte 100 ani; prin urmare săntem îndepărtăți a presupune, că omul poate ajunge ușor să trăească o sută de ani.

Să privim căteva din cauzele mortalității timpurii și mijloacele de a le preveni.

Bătrâni de o sută de ani își datorează vîrstă înaintată: moravurilor simple, obiceiurilor cumpătate, evitării agitațiilor violente, ocupăriunii sănătoase și, în sfârșit, traiului dela țară.

De aici se poate explica apariția, că eu căt se complică civilizația, și că căt oamenii părăsesc viața dela țară, eu atât mai mult scade numărul oamenilor de o sută de ani.

Orice vîrstă și orice situație produce în noi o schimbare oarecare. Dacă numărul snilor ne apăsa umerii tot mai greu, trebuie să fim luători aminte la

toate măruntișurile ce privesc traiul nostru. O mică abatere în mâncare, băutură, somn și. a., care odinioară credeam că putem o comite nepeșepsiti, acum n'o prea suportăm fără urmări. Natura nu mai poate suferi loviturile ce-i aplicăm, căci mijloacele sale de apărare sănt slăbite și puterea de rezistență scăzută.

Mușchii au pierdut din vîrtoșie; arterile nu mai au elasticitate și nu pot să lucreze ca altă dată; nervii sănt slăbi și nu mai suportă vîgherile de noapte. Căldura corpului a scăzut și omul devine mai simțitor pentru răceli. Oboselile și indispozitibile sănt mai dese, ear întremarea înaintează mai incet. Miădierea corpului s'a dus și grăsimea ia locul mușchilor. Pântecele și soldurile cresc în vîlun. Spiritul nu mai vîo, gândurile sănt mai puțin luminoase și somul mai rar adânc. Nu se cere mare lucru, și firul subțiat al vîtelui se rupe: o masă cam copioasă, o cădere, o răceală este adesea prea de ajuns, ca să fie fatală.

Un oarecare moșneag, Toma Parr, împlinise respectabilă vîrstă de 152 de ani și trăea viață de salător în satul lui. Regele Angliei dorea să facă cinsti unui om așa de bătrân și l-a invitat la curte. Acolo moșneagul de 152 de ani a fost atât de sărbătorit și de omenit, incăt s'a bolnăvit de indigestie și a murit...

Cine e născut din părinți tari și sănătoși, — dacă ascultă de legile naturii date de Dumnezeu, — are tot ce se cere ea să fie voinic și să trăească îndelung. Dar ascultarea aceasta trebuie dovedită în

FOIȘOARĂ.

Sfaturi pentru bătrâni.

— De Dr. P. A. De Forest.

Bătrânețele sănt impreunate cu o serie întreagă de nejunsuri mai mult sau mai puțin serioase.

O persoană trecută de 50 de ani este supusă oarecaror boale în grad mai mare, decât era în tinerețe. Este greșit însă a pune boalele numai în socoteala bătrânețelor. Avem să luăm în considerare schimbările succesește ce se indeplinește la orice vîrstă organică în conformitate cu mediul, temperamentul și felul său de viață. Eta-tea copilăriei și a juniei și are boalele speciale, intocmai ca bătrânețele.

Boala, în general, se iveste când individual, sau unul din înaintașii săi, a căleat regulele de viață și de sănătate. Dar urmărește exceselor se simțesc adesea abea la vîrstă înaintată. Sfânta scriptură spune, că Moisi era de 120 de ani, când a murit; dar ochii săi nu erau impădeniți și nici puterea sa săpătată. Dacă aceasta nu se poate afirma despre omul, care împlineste 50 de ani, faptul trebuie să-si sibe priește. Durere, Imprejurările raporturilor actuale de viață constrâng omul să multe ori să violeze legile sănătății.

E prea adevărat, că trebuie să murim. Însă e mare deosebirea între viață și viață; una este a muri în pace, bătrân și

grijirea invalidilor în anii răsboiului universal.

Pe toate soiurile de cuie, amintite mai sus, se pot imprima și grava litere, cuvinte sau zicere.

In scopul imprimării s-au făcut dispozitii la locul unde se îndeplinește bateriea culegătorilor. Imprimarea se execută în ori care din cele trei limbi ale ţării: o literă costă 10 fileri, un cîvânt 50 fileri, taxele se plătesc la Biroul de informații numit. Dar e liber fiecare să se îngrijească însuși de imprimare. Gravările se fac numai în particular.

Cuie pentru încadrarea pavezei și mai ales bucăți pentru cingătoarea sabiei se găsesc numai în număr restrâns. De aceea domnii membri ai comitetului complet sunt rujați să-și anunțe cererile în această privință până luni în 19 Iulie la amintitul Biroului de informații.

Aducem în sfârșit la cunoștința amicilor ostașului de fier, că în curând vor apărea ilustrate cu monumentul ostașului nostru. Profitul ce va rezulta din vânzarea lor, este menit asemenea pentru îngrijirea invalidilor răsboiului.

Sibiu, 13 Iulie 1915.

Comitetul.

Răsboiul.

Dintr'un lucru mic și foarte neînsemnat presa împărtitei întălegeri a făcut cas mare, trămbițat în lume ca o învingere colosală asupra puterilor centrale. S'a întâmplat adecă în Galitia și Polonia rusescă, că într'un loc frontal nostru a trebuit se fie retras puțin, afăndu-se trupele noastre în fața unei însemnate prepușteri. Atâtă e tot. Aceasta e marea învingere cu care s-au lăudat Rușii. Totașa învingeri mari să aibă și în viitor! Cum că retragerea s-a făcut în favorul nostru, dovedește împrejurarea, că asupra noului nostru front Rușii nu mai îndrăsnesc se îndrepte atacuri de mai multe zile, din care pricina situația pe frontul acesta e tot neschimbată.

La frontul italian a fost în zilele din urmă luptă de artilerie și mici ciocniri, fără nici un rezultat pentru dușman. Situația e și aici neschimbată.

La frontul dela apus Nemții au avut succese frumoase. Au respins atacuri, au îndreptat ei atacuri, scoțind pe dușman din poziții și luându-i tunuri, mitraliere și care cu munții. În captivitate la Nemți au ajuns 3700 de Francezi, între cari 68 de ofițeri.

În Caucaz Turcii au bătut pe Ruși, cari au trebuit să se retragă, lăsând pe câmpul de luptă peste 600 de morți. În Dardanele toate atacurile dușmane au fost respinse de tru-

orice privință: în mâncare, băutură, muncă, odihnă, plăceri și chiar în felul dă se îmbrăca s. a.

Taina adevărată de a lungi viața nu este alta, decât: a cruța viață. Obiceiurile simple ale oamenilor de o sută de ani sunt caracteristice. În majoritatea sănători, iubitori de natură, cari se nutresc simplu și duce trai muncit. Moșnegii Bulgariei, trei mii la număr, trecuți de o sută de ani, se hrănesc aproape exclusiv cu pâine neagră, zarzavaturi și iaurt. Mulți dintr'inișii nu și-au părăsit de loc ținutul nașterii, poate niciodată n-au văzut un tren, un automobil, un teatru sau cinematograf. Ei nu vin, cum s'ar zice, niciodată în atingere cu civilizația, care prin urmare nici nu-i împedecă dă se simți foarte bine.

Hrana simplă, mestecarea măruntă a bucatelor, cumpătarea ferică corporul de otrăvire și formează sămburele indelungimii de zile.

Mâncare potrivită, somn și muncă regulată influentează binefacător asupru sănătății și asupra duratei vieții. Cine iubește ospetele bogate în vin, ceai, cafea, își seacă puterea organe or digestive și își surtează zilele. Adesea se stângă de moarte subită.

Vestitul Meșnicov zice, că slăbia bătrânetelor se datorează activității fagocitelor. Fagocitele sunt globule albe ale săngelui. Menirea lor este să scutească țătăra corporului, — însă, schimbă în dușmani și taħħi, o distrug. Meșnicov a arătat, că fenomenul acestor celule distrugătoare este foarte înaintat la persoanele bătrâne, și anume din cauza

pele turcești. O știre din Petrograd spune, că Rusia are pregătită la Odessa o nouă armată de 200.000 soldați, care va fi în curând trimisă la Dardanele, ca se ajute celor de acolo se forțeze căderea strămoșilor. Transportarea trupelor pe apă se face cu un nou vas mare de răsboiu, care va fi în curând slobozit pe apă la Sebastopol, în prezența țarului rusesc.

NOUTĂȚI.

Avansari. Cu ziua de 1 Iulie 1915 sunt avansați: La rangul de căpitan următorii locoteneni: Ioan Goșa, dela reg nr. 2, Victor Macavei (63), Teodor Colbazi (50), Nicolae Gamber (64), Ioan Munteanu (63), Victor Monda (50). La rangul de locotenent sublocoteneni: Andrei Drencea (2), Horațiu Soreciu (2), precum și sublocoteneni în rezervă: Dr. Ioan Demeter (62), Dr. Ioan Runceanu (63), Ștefan Simon (51), Teodor Roxin (64). Sublocoteneni în rezervă sunt numiți următorii cadeți: Nicolae Truta (62), Simion Russu (63), Titu Ciortea (50), Marian Căluț (50), Dr. Ioan Roman (50), Stefan Penes (31), Moise Stanescu (31), Nicolae Comșulea (31), Ioan Kerkeș (51), Vasile Govna (2), V. Boneu (64), Petru Dămianu (63), Sabin Oprean (64), Ioan Frățilă (31), A. Găvros (64), Ioan Meșota (2), Ioan Balomir (64), Petru Nistor (bat. de vânători 23).

Caz de moarte. Din Deva se vedește încrearea din viață a doamnei Elena Simionas născută Șuluț, văduva bunului român Ioan Simionas, fost președinte la seauul orfanat în Deva și mai nainte funcționar în veciul Zarand. Cu răposata să stâns o venerabilă matronă din societatea românească, necesitată pe vremuri să părăsească plajurile zărăndene. Mai trăiesc astăzi, pe cat șt'm, din această societate numai doamne văduve: Brândușanu în Băj, Cogoriu în Alba-Iulia, Secula în Arad și Frâncu în Cluj. Răposata Elena Simionas odihnească în pace!

Soldați la lucrări agricole. Ministrul de răsboi a comunicat tuturor comandanților, că la lucrările agricole din împrejurime se pot întrebui să soldații însărcină cu paza gărilor sau a clădirilor însemnate, și anume în tot timpul când acești soldați nu sunt de serviciu.

Ordine severe. Generalul Tann comandanțul cercului militar din München, a dat ordine severe, care se începe cu constatarea următoare: Scumpetea de astăzi este cauzată în mare parte prin machinația ne cinstită a unor particulari și prin negoțul mijlocitor. Din acest motiv numul comandanților pedepsește cu temniță pără la un an pe toate persoanele, care la cumpărări promit prețuri disproportionate și astfel le urcă, sau care ascund articole alimentare și le îngămădesc cu scop de a face mai târziu bune afaceri. — Cat timp în orașe și țării noastre nu se vor introduce ordine severe, analoge cu cele dela München, și uzurarii vor fi tratați cu delicateță de până acum, ne vom jăluzi zadarnic de scumpirea traiului.

substanțelor otrăvitoare, care circulează în sânge. De aceea luptă în contra otrăvirii proprii este de mare însemnatate.

Moșnegii respiră încrezător. Beșicuțele plămănilor bătrâne au pierdut mult din elasticitate. Astfel corpul e mai puțin nutrit și temperatura îi scade. Dela 60 de ani încoace temperatura scade până la 36 grade; la cei 80 de ani scade uneori până la 35 grade. Individii, la vîrstă aceasta, au să trăească în bune condiții de temperatură; cu căt sănătate mai puțin rezistență, cu atât mai ales să se părească de variațiile repentine ale timpului.

Slăbirea de bătrânețe se începe de multeori când cineva se retrage din viață activă. Omul bătrân trebuie neapărat să-și reducă timpul de muncă spirituală și corporală; de altă parte însă sistarea desăvârsită a activității e împreună cu primejdile. Urmările lipsei de lucru sănătate: mișuire slabă, incuiare, congestiune cerebrală, neurastenie, inflamația articulațiilor și alte năcezuri.

Negustorul sau muncitorul, care fără veste renunță la ocupația sa și vrea să trăească bine din rentele sale, n'are nici decum în perspectivă o lungă viață, cum s'ar crede.

Monica în raport cu puterea, plimbări la aer, lucrări de grădinărit conservă excelent întocmirile organismului, și împedecă o prea grabnică și incurabilă slăbire de bătrânețe.

Holera. În orașul învecinat Ocaș Sibiului s'a ivit un caz de holera asiatică. Importarea de carne, lăptă și derivate, poame, zarzavaturi, haine, etc. din acest oraș, este pentru sibieni opriță. Totodată e provocat publicul sibiian din partea magistratului, se deoarece mai multă atenție curăteniei și traiului sunt cumpărat, căci acestea sunt cele mai bune mijloace de apărare în contra holerei. Întâmplându-se să se iovească în vre-o familie o îmbolnăvire suspectă, ea este a se aduce fără amănare la cunoștința fizicului orășanesc, ori a poliției, dacă se poate, pe cale telefonică.

Ostașul în fier. Pentru ostașul în fier din Sibiu au mai contribuit: domnul B. Frencz senior 30 coroane, sergentul major Toma Schuff dela reg. de inf. numărul 31, coroane 5, și domnul Dr. Haupt Bé'a, judecător de tabă, 30 coroane. Comitetul aduce mulțumă donatorilor. Oferte se primesc la casierul Wilhelm Zach, strada Ciznădiei 57.

Anunț. Dela economatul seminarului archidiecezan «Andreian» (strada Măcelarilor Nr. 24) se pot cumpăra fereștri, cupătoare, diferite ferării, mese și alte obiecte vechi.

La front. Ziare italiene anunță de nou că poetul D' Annunzio va călători la Pescare, să-și vadă încă odată pe mamă-sa. Pe urmă are să plece definitiv la front. Coloanele foilor din Italia sunt de altfel deschise tuturor versurilor de ocară, comise de poetul aventurier la adresa Austriei și Germaniei.

Pentru pace. Ministrul de interne suedeșez a primit o deputație de femei, la cărei inițiativă s'a ținut un deputație pentru pace în toate ținuturile Suediei în ziua de 27 Iunie. S'a organizat cu total 343 de întâlniri, la care au luat parte 91.000 de femei. Deputația a înaintat ministrului proiectul de rezoluție votat de adunări. Ministrul a promis, că va prezenta guvernului hotărările femeilor suedeze.

Înștiințare. Aducem la cunoștința publicului, că din anii școlari premergători (în deosebi 1912/1913 și 1913/1914, dar și din alți ani) mai avem o samă (cu totalul vr'o 100—200 exemplare) de Anuarul de ale gimnaziului nostru, pe cari le expediam franco (sub bandă) bucurios ori-cui, cine ni le cere și ne trimite 60 fileri fie cu mandat poștal, fie în mărci poștale nefolosite: pt. 1 exemplar. Anuarele noastre sunt de 10—12 coale de tipar și conțin material mult și vrednic de-a fi cetit în toate cercurile. Brașov, în 22 Iunie v. 1915. Direcția gimnaziului român.

De ce sărbii nu iau ofensiva? Ziarul Wiener Allg. Zeitung scrie: Tarul a trimis, cu puține zile înainte de izbucnirea răsboiului italian, o scrisoare către regele Sărbăiei invitându-l să pornească deodată cu Italia o invadare ofensivă în contra Austro-Ungariei. Regele Petru a răspuns, că se simțează foarte nefericit a nu putea împlini dorințele tarului, căci armata să-bească a suferit pierderi atât de mari, epidemii s-au lătit atât de grozav, ear munitia și materialul de răsboi s'au redus atât de mult, încât ofensiva împotriva monarhiei dușmană ar deveni pentru Sărbia o catastrofă. Regele nu poate să primească asupra sa răspunderă. La Petersburg s'ar fi produs o adâncă nemulțumire în urma răspunsului dat de suveranul sărbesc.

Procesul atentatului dela Sofia. În luna lui Ianuarie s'a comis un atentat politic în capitala bulgară. La balul mascat dela casină comună, unde era de față o distinsă societate, s'a ivit deodată un oaspe nelinvitat și a aruncat o bombă în mijlocul dansatorilor. În urma explodării au fost omorâți cinci oameni, între cari se găsea și fizica ministrului de răsboi și fiul unui ministru de mai înainte al răsboiului. Atentatorul, după căteva zile, erau arestați. Tribunalul militar exceptional din Sofia a judecat în procesul atentatului și a pronuntat zilele acestea sentență. Vinovatul de căpetenie Vichente Pop Anastasov, un fost funcționar, autorul moral și organizatorul atentatului, a fost osândit la moarte prin spânzurătoare. Aceeașă pedeapsă lui Sancio Anton, care aruncase bombă. Ceilalți compliciti au primit pedepse de temniță dela 5—20 de ani. Tribunalul a mai hotărât arestarea fostului ministru de externe Ghenadiev, care a recunoscut, că a dat acuzatului Anastasov difarite sume de bani, cu total zece mii de franci, în scop încă nelărurit pentru tribuna. Atentatul dela Sofia, cum s'a con-

statat din mărturisirile acuzaților, fusese îndreptat împotriva vieții regelui Ferdinand. Banii corupțorii ai antantei au ajuns să zică și la Sofia.

Act de mulțumită.

Onorabila Direcție a institutului de credit și economii „Albina”, a binevoită a ne vota un ajutor de 100 cor. din suma destinate pentru scopuri de binefacere, pe care am adăugat-o la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor noștri. Pentru acest sprijin generos, oferit clasei noastre de mijloc, aducem Onorabilei Direcții cele mai sincere mulțumite.

Sibiu, 15 Iulie n. 1915.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Vic. Tordășianu Stefan Duca
president.

Cărți și reviste.

Anuarul institutului pedagogic-teologic ortodox român din Arad (anul înainteierii 1812), anul școlar 1914—1915. Redactat de Roman R. Ciorogariu, protosinicol, director. — Cupriade: † Dr. Avram Sădeanu, din viața regretatului profesor, căzut pe câmpul de onoare. Istoricul anului școlar trecut. — Prelegările anului școlar viitor 1915—1916 se incep în 8 Septembrie n. Cererile din primire în institutul pedagogic se adresează direcției; ear pe institutul teologic, precum și cererile de ajutorare, se înaintează către Venerabilu Consistor al d'eezei Aradului.

Note și impresii.

Gata de campanie. Tatăl întrebă: „Când pleacă domnul învățător la răsboi?” — Băiatul: „Mâne pleacă” — „De unde stii tu?” — „Fiindcă... astăzi n'a dat căte o bătaie la toți din școală.”

Cărciumele și omorurile. Cele mai puține omoruri și sinucideri, în statele unite americane, se întâmplă în statul Kansas. La reducerea sinuciderilor și omorurilor în acest săt au contribuit lipsa de cărcium și de alte ispite de risipă nesocotită.

Fantasia poporului. Lumea italiană este convinsă, că Anglia a promis Italiei trei miliarde, dacă va ieși din neutralitate și va vănuvi asupra Austro-Ungariei. Suma de 3 miliarde însă n'a ajuns în proprietatea celor ce s'au vândut. Englezii, împotriva, susțin că banii s'au trimis de mult; dar, durere, vaporul, care aduce comoara, a fost torpilat și cufundat de un afurisit submarin german... Italianii nu voiesc să creadă povestea și zic, că Anglia păcălește mereu Italia...

Nici n'ar fi mirare.

Logică. Times, într'un articol mai nou, scrie: Stăm în față unui în dușman, a căruia putere este gigantică, are înzvoare de forțe nouă, care în cursul iernii abea trăiește le-a sporit în mod ingrozitor, și azi să în orice moment, poate să desfășoare o ofensivă și mai cumpălită... Din aceste fapte urmează, după Times, că englezii au să iasă din răsboi nu biruți, ci — biruitori. — După aceeașă logică, în viitorul apropiat se va înțoarce mașina lumii: Soarele adeca să răsări la apus, d'asupra Londrei, și fără să atingă Berlinul are să apună tocmai la Petersburg...

Săracul Times!

Telegraful și politica. Despre tema aceasta a lăsat profesorul Dr. Henning o interesantă conferință în Viena. A amintit, în introducere, despre zicătoarea engleză de pe vremea răsboiului cu burii, că adecă: învingerile trimise pe telegraf sunt mai importante, decât învingerile reale. Primul fapt răsboinic englez a fost, că s'au tăiat cablurile ce legau Germania de America, în scop ca din Anglia să se poată răspândi vestile de infometare, fără a fi expuse desmințirii. Până la începutul veacului de acum cablurile tuturor apelor se găseau în stăpânirea Angliei și nimeni n'a băgat de seamă ce mijloace puternice aveau în mâna lor englezii. Toate deșeșile trimise peste mări treceau întâi prin Londra, unde se exploatau în interesul propriu. În răsboiul spaniolilor cu America, englezii au confiscat telegramile trimise de amiralul spaniol Cervera și

Nr. 45/1915 par.

(100) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a Bedeleu, aparținătoare tractului prot. al Lupșii, devenit vacant prin demisionarea parohului Ioan Sava, pe baza ordinului Prea Venerabilui Consistor dto 13 Ianuarie a. c. Nr. 14337/1914 Bis. și în sensul normelor în vigoare se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B, pentru congruă.

Reflectanții la acest post își vor așterne cererile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare. Prea onoratului oficiu protopresbiteral al tractului Lupșa, cu sediul în Ofenbája (Aranyosbánya), cu acărui prealabilă învățătură se vor prezenta și în comună pentru a cânta, eventual a celebra și a cunună și peste tot a face cunoștință cu poporul.

Din ședința extraordinară a comitetului parohial din Bedeleu, ținută la 11 Maiu v. 1915.

Eugen Muntean Ioan Popița Ilarie Muntean
adm. par. și pres. notar. epitrop I.

Ad. Nr. 269/1915. Văzut și aprob.

Vasile Gan
protopresb.

Nr. 463/1915 of. prot. (101) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școală noastră conf. gr. or. română din Selnita (Erdőszállás) protopresbiteralul „Cetatea de peatră”, prin aceasta se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de 30 zile, dela prima apariție.

Emolumentele învățătoresc sunt:

1. Salarul legal: a) dela comuna bisericășă, din repartiția dela popor 300 cor., b) dela P. V. Consistor arh cf. decisului Nr. 1280/912 Școl. 300 cor., c) Restul dela stat votat prin rescriptul ministerial din 9 Martie a. c. Nr. 138644.

2 1/4 jug. de grădină și

3. cvartir corespunzător în natură.

Alesul are să se conformeze îndatorilor cuprinse în normele autonome în viitor.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs, provăzute cu documentele recerute, subsemnatului oficiu și să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale, în terminul deschis.

Lăpușul unguresc, (Măgyarlápos), 25 Iunie 1915.

Oficiul protopresbiteral gr-or. român al tractului „Cetatea de peatră” în conțelegere cu comitetul parohial din Selnita.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 287/1915. (102) 2-3

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima lui apariție în „Telegraful Român”, pentru întregirea posturilor de învățători la școalele noastre confesionale din comunele:

1. Idicel sat, pe lângă emolumentele: a) în bani: dela popor 600 coroane, iar dela stat ajutor până la suma cerută de lege. b) în natură: cvartir, grădină și lemne de foc.

2. Jabenita, emolumentele: a) în bani: 600 coroane dela popor, iar restul din ajutor dela stat, b) în natură: cvartir, grădină și lemne de foc, computate în 20 coroane la salar.

3. Râpa superioară, emolumentele: a) în bani: dela popor 1000 coroane, iar restul din ajutor dela stat, b) în natură: cvartir, grădină și lemne de foc computate la salar.

Învățătorii anteriori dela aceste școale au beneficiat de ajutorul dela stat.

Aleșii învățători sunt obligați, pe lângă celelalte îndatoriri impuse de regulamentul școlar, să cultive grădina școlară într-o măsură pe elevi în legumărit și pomărit. Să formeze cu elevii cor, să-și conducea în Dumineci și sărbătoare la biserică spre a cânta răspunsurile dela sfârșit liturgie.

Concurenții vor așterne cererile lor, provăzute cu documente de lipsă (Estrase de botez, Testimoniu școlar, Absolutor pedagogic, Diploma de învățător și eventuale atestate de serviciu) la subsemnatul oficiu, în terminul arătat, având a se prezenta înaintea poporului într-o Dumineacă ori sărbătoare spre a cânta.

Reghin, 27 Iunie 1915.

Oficiul protopresbiteral al Reghinului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 170/1915 of. ppresb. (98) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de paroh din parohiile de clasa a II-a Ciceu-Corabie și apoi Selișca cu filia Câscău prin această se publică concurs cu termen de 30 zile, computate dela prima apariție a acestui concurs în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu aceste posaturi sunt cele fasonate în coala B) pentru întregirea venitelor preotești dela stat.

Concurenții au a-și așterne petițiunile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se prezenta, cu observarea dispozițiunilor regulamentului parohial, în vre-o Dumineacă ori sărbătoare la biserică parohială spre a cânta și predica, eventual a celebra.

De s, 22 Iunie 1915.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr-or. Deș, în conțelegere cu comitetele parohiale competente.

Teodor Hermann
protopresbiter.**Atențiuie!**

Dacă suferiți de rinichi, ficat, stomac, gâlbina, reumatism, hâmoroid, boale feminine, nervositate, șureri de cap, și de ori care alt morb care derivă din sânge, comandați

Nalther Tablette

acesta este medicamentul cel mai bun din lume. Aceluia care nu vor folosi sau vindeca, refănoi poim pretul lor.

Comandele din afară se efectuează prompt prin rambursă.

Prețul pentru una cură 6 coroane.

Agentura generală:

Aurel Popescu
Sibiu, Piața mică Nr. 25.**Albina“**

institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiuie.

In sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare în circulație cu ziua de 30 Iunie 1915 face K 10.896.000-

2. Pretensiunile institutului de imprumuturi hipotecare, cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de 11.822,528.13

3. Valoarea hipotecelor luate de bază la susținutele imprumuturi hipotecare este de 46.282,635.-

4. In sensul §. 97 din statute „Fondul special pentru asigurarea scrisurilor fonciare” este de 560,000-

Acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Sorti de stat din 1860 cu 4%, Nom. K 3,000-, Obligații cu premii ale Băncii ung. hipot.

cu 4%, " 5,200-, Sorti de ale imprumut.

pt. regul. T/sei cu 4%, Nom. K 5,000-, Sorti de ale imprumut.

pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%, " 600-, Obligații cu premii de ale Institut austri. priv.

de credit fonc. cu 3%, " 4,800 -, Scrisuri fonciare Ungar. Landes - Central-Sparcassa cu 4 1/2%, " 62,000-,

Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial-Bank cu 4 1/2%, " 24,000 -,

Scrisuri fonciare Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár cu 4%, " 100,000-,

Scrisuri fonciare Magyar általános takarékpénztár r. t. cu 4 1/2%, " 200,000-,

Obligații comunitare Pesti hazai első tek. egyes. cu 4%, " 200,000-,

Acțiuni de ale Institutului de credit foncier pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%, " 4,000-,

Sibiu, 10 Iulie 1915.

Direcționea.

(105) 1-1

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, Sibiu:

G. S. Petrow:

Calea spre Dumnezeu.

Contemplații asupra Dumnezeirei și asupra adevărului divin.

Traducere

Teodor V. Păcățian.

Ediția II.

Prețul 1 cor. + porto 5 fil.

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Archibald, *Impresii de călătorie*, note de om năcăjit. Prețul cor. 2.50. + 20 fil. porto. Boldor A, *Dare de samă* asupra mișcării literare pedag. din anul școlar 1912/13. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Bunea Dr. A, *Incercare de Istoria Romanilor* până la anul 1382. Screre postumă cu un Portret foarte bine reușit al autorului. Prețul 5 cor. + 20 fil. porto.
Caragiale I. L., *Teatru*, opere complete. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Cartea Verde, textul tractatului de pace dela București 1913. Prețul cor. 1.50. + 20 fil. porto.
Cazaban A., *Între Femeie și pisică*, novele. Prețul cor. 1.50. + 20 fil. porto.
Chiriacu M. I., *Grănicerul*, novele. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Coșbuc G., *Fire de Tort*, poezii. Ediție nouă cu 100 pagini mai mare decât ediția anterioară. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.
Diamandy G., *Chemarea Codrului*, poveste vitejască în 3 acte. Prețul cor. 1.50. + 10 fil. porto.
Drăgescu Dr. I., *Pro patria*, Povestire despre începutul și menirea neamului românesc. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.
Dulfu P., *Gruia lui Novac*. Epopee alcătuită din cântecele de vitezie ale poporului român. Cu ilustrații de A. Murnu. Ed. simplă cor. 1.50, ed. de lux cor. 2.50. + 20 fil. porto.

Eroii Noștri, pagini alese din istoria neamului. 3 broșuri à 30 bani. Broșura I conține: Răboiaile între Români și Daci. Broșura II conține: Dacia sub Traian. Broșura III conține: Muntenia și Moldova, întâiale lupte cu Ungurii. Broșurile acestea sunt scrise pe înțelesul poporului Porto 10 fil.

Farago Elena, *Din taina vechilor Răspântii*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.
Filipescu N., *Discursuri politice*, publicate de N. Pandelea. Vol. I. 1888-1901. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.
Flaubert G., *Salombo*, roman. Tradus de Ludovic Dauș. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Galaction G., *Biserica din Răzoare*, novele și schițe. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Ghica Ioan, *Pământul și Omul*, ilustrat. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.
Goethe, *Faust*, tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun. Prețul 1 coroană. + 10 fil. porto.
Hamat Alexiu, *Noua lege militară*. Extras din lege și tâlcuirea ei. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.
Herz A. de, *Bunicul*, comedie în 3 acte. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Hodoș E., *Frumoasa din Nor*, și alte poezi. Prețul cor. 2.50. + 20 fil. porto.
Hodoș Z., *Masă ieftină*, gătirea mâncărurilor de dulce și de post. Recete de Bucate simple și bune. Prețul cor. 1.20. + 10 fil. porto.
Horia-Petra-Petrescu, *Văduvioara* și alte sase monologe pentru bărbați și dame tinere. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

In Teara lui Vlaicu. Prințul 80 fil. + 5 fil. porto.

Ionescu Sisești G., *Călditor*. Prețul cor. 1.50. + 10 fil. porto.
Iorga N., *Note de Drum*. Prețul cor. 1.25. + 10 fil. porto.
Iorga N., *Istoria Statelor Balcanice în epoca modernă*, Lectii ținute la Universitatea din București. Prețul cor. 3.50. + 30 fileri porto.
Irimescu Căndeaști I., *Pe durmurile Cadă-laterului*, impresii și note. Prețul cor. 1.50. + 10 fil. porto.
Katargiu B., *Discursuri Parlamentare 1859-1862*. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Leacu H., <